

Sneller actie bij hitte

Hittestress start bij melkkoeien al bij 21 graden

Melkkoeien hebben het eerder warm dan de gemiddelde melkveehouder denkt.

Tijdig ingrijpen in huisvesting of rantsoen was de boodschap op het hittestress-

symposium van UGCN. Alarmerender was het nieuws van onderzoekster

Ruth Zadoks: 'Gezonde koeien kunnen klebsiella uitscheiden in de mest.'

In Nederland worden de stallen te veel ingericht op de winterperiode. Het is veel verstandiger om de stallen zo te bouwen dat koeien juist in de zomer optimaal kunnen presteren.' Dierenarts en stalbouwspecialist Bertjan Westerlaan legde in Ede tijdens het zomersymposium van het uiergezondheidscentrum Nederland (UGCN) over hittestress de vinger op de gevoelige plek. Want eerder had Theo Lam, projectleider van UGCN, al laten zien dat de temperatuur in 2006 zeventig dagen boven de 21 graden uitkwam en dat het vorige jaar nog geen twintig 'vorstdagen' telde.

'Bij een temperatuur van 21 graden moet je als veehouder actie ondernemen. De optimale comfortzone van de koe ligt tussen de 5 en 15 graden', stelde Westerlaan.

'Koeien hebben het eerder

warm dan wij denken', verzekerde Theo Lam. 'Zorg dat je er klaar voor bent wanneer de temperaturen weer gaan stijgen.'

Pensverzuring

Bekende oplossingen ter voorkoming van hittestress zoals ventilatoren, schaduw voor de koeien en voldoende en schoon drinkwater passeerden de revue, maar dierenarts en adviseur van Nutreco Kees Peters wees ook op het aanpassen van rantsoenen. 'Waarom gaan koeien minder eten als het warm is? Om warmteproductie te voorkomen, dat is een natuurlijk proces. Accepteer gewoon dat de koe minder voer opneemt.' Hij wees er flijntjes op dat er gedurende de hitteperiode relatief weinig problemen zijn, maar dat de grootste gezondheidszorgen vooral in de periode na de temperatuurpiek aan

het licht kwamen. 'Na een warmteperiode willen koeien ineens veel gaan eten. Daardoor wordt er meer zuur in de pens geproduceerd, maar het bloed en de pens zijn niet op die extra zuurvorming ingesteld door een verminderde buffercapaciteit vanwege de hitte. Hierdoor kan er pensverzuring ontstaan, waar je maanden later, bijvoorbeeld door slechte klauwen, nog last van hebt.'

Zorgen over klebsiella

Er bestaan geen harde bewijzen dat hitte zorgt voor een verhoogd aantal mastitisgevallen, maar in de zomermaanden piekt doorgaans het celgetal. Een van de mastitisverwekkers die de laatste jaren steeds meer voorkomt, is de klebsiellabacterie. In de Amerikaanse staat New York verricht Ruth Zadoks uitgebreid onderzoek naar deze

hardnekkige mastitisverwekker. 'Deze vorm van mastitis is wel te behandelen, maar niet te genezen. De meest effectieve behandeling is afvoer van de koe', stelde Zadoks.

In Nederland was vorig jaar bij uierontsteking in 6 procent van de gevallen de diagnose klebsiella, terwijl Zadoks in New York bij 25 procent van de bedrijven een subklinische vorm van klebsiella aantoonde. 'We denken dat er een cyclus is tussen voer, koe en mest. Op het oog gezonde koeien kunnen klebsiella uitscheiden in de mest.'

Maar ook zij kon de vele vragen uit de zaal niet allemaal beantwoorden, meer onderzoek is nodig. 'Waarom het de laatste jaren de kop op steekt? Geen idee. En ja, we denken dat klebsiella over te brengen is via het melkstel, maar we hebben daarvoor nog weinig experimenteel bewijs. Wat te doen om het te voorkomen? Melk schone, droge uiers en spenen, vervang strooisel in de boxen dagelijks en onderzoek de kwaliteit van je strooisel. Meten is weten.'

Jaap van der Knaap